

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

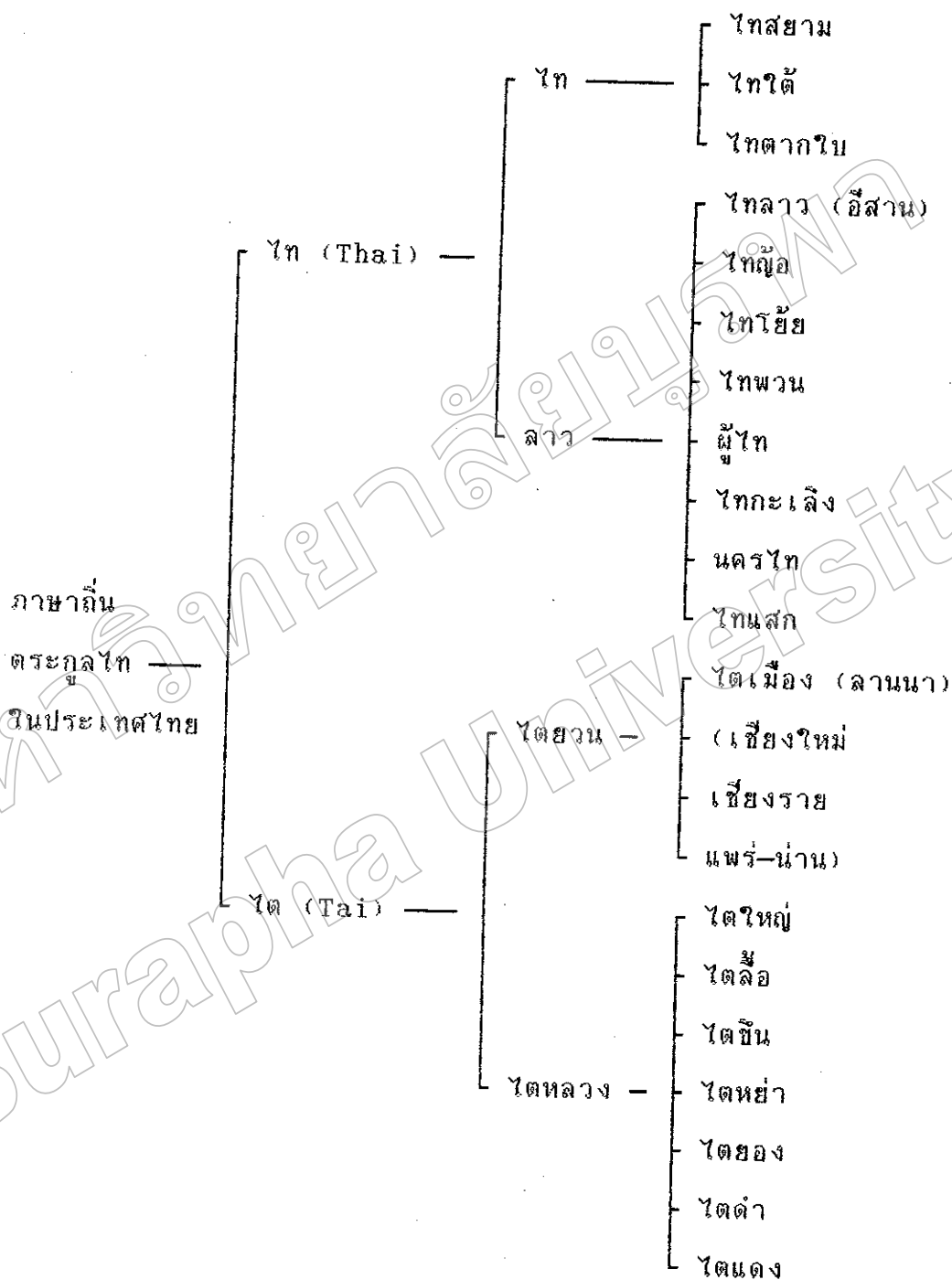
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นตระกูลไท และภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาตระกูลไท
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นกลาง
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นเหนือ
4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้

การอธิบายสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ในเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่ จะกล่าวต่อไปนี้ ดำเนินตามการอธิบายในเอกสารและงานวิจัยแต่ละเล่ม ซึ่ง ผู้เขียนและผู้วิจัยอาจใช้คำอธิบายหรือสัญลักษณ์ต่างกัน เช่น บางคนใช้ตัวเลข 1 ตัว เช่น 1, 2, 3 บางคนใช้ตัวเลข 2 ตัว เช่น 3-3, 4-2 บางคนใช้เส้น แสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ เช่น ˉ, ˊ บางคนตั้งเป็นชื่อเรียกวรรณยุกต์ เช่น กลาง-ขึ้น, สูง-ตก เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาตระกูลไท

1. ภาษาตระกูลไทโดยทั่วไป เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531 : 132) ได้ศึกษาภาษาตระกูลไททั้งที่ใช้กันในและนอกประเทศไทย และแสดงแผนภูมิภาษา ตระกูลไทดังกล่าวไว้ในหนังสือ "ภาษาถิ่นตระกูลไท" ดังนี้ (คำว่า "ภาษาถิ่น ตระกูลไทยที่ปรากฏในหนังสือเล่มดังกล่าว ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เรียกว่า "ภาษา ถิ่นตระกูลไท")

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของภาษาถิ่นตระกูลไทในประเทศไทย (เรื่องเดช ปันเขื่อนขัฒย์. 2531 : 132)

ในหนังสือเล่มเดียวกันนี้ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่า ภาษาถิ่นตระกูลไทแต่ละถิ่นจะมีระบบเสียงเป็นเอกลักษณ์ของตนเองโดยเฉพาะ คือ มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ไม่เท่ากันทั้งในระดับสัทศาสตร์ (phonetic level) และสรีศาสตร์ (phonemic level) ถ้าพิจารณาเสียงวรรณยุกต์ในระดับสรีศาสตร์ จะได้เสียงวรรณยุกต์ไม่ต่ำกว่า 4 หน่วยเสียง และไม่เกิน 6 หน่วยเสียง (ดูรายละเอียด หน้า 43-44) แต่ถ้าพิจารณาเสียงวรรณยุกต์ในระดับสัทศาสตร์ อาจมีจำนวนมากกว่าได้ เมื่อจำนวนเสียงวรรณยุกต์ไม่เท่ากันจึงทำให้สำเนียงการพูดต่างกันไป แต่ในขณะเดียวกันแม้จะมีจำนวนเสียงวรรณยุกต์เท่ากันก็ตาม ถ้าเสียงวรรณยุกต์มีระดับเสียงสูงต่ำไม่เท่ากัน ก็ทำให้สำเนียงนั้นแตกต่างกันไปด้วย (เรื่องเดช ปัน, ที่อนชิตย. 2531 : 122-123)

วรรณภา เทียนมี (2524 : 35) ศึกษาเรื่อง "วรรณยุกต์ดั้งเดิมกับวรรณยุกต์ในปัจจุบันของภาษาไทย" และให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวกับเสียงวรรณยุกต์ว่า

ความแตกต่างที่เด่นมากระหว่างภาษาในตระกูลไทก็คือ การแปรเปลี่ยนระบบวรรณยุกต์ในด้านจำนวนและรูปร่างทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในแต่ละภาษา ดังนั้นคำร่วมกำเนิดเดียวกัน (cognates) ในภาษาต่าง ๆ ในตระกูลไทมักจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระคล้ายคลึงกัน แต่มักจะมี ความแตกต่างกันในเรื่องของวรรณยุกต์

2. ภาษาถิ่นตระกูลไท กาญจนนา พันธุ์คำ (2523) วิจัยเรื่อง "ลักษณะทางเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม" ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะทางด้านเสียงของภาษาย่อยทั้ง 4 ภาษา คือ ภาษาลาวโห่ง ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง มีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวใต้กับลาวเวียงคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างจากลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโห่งและลาวครั่งอย่างชัดเจน จำนวนหน่วยเสียงในภาษาลาวโห่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง มี 6 หน่วยเสียงเท่ากัน ส่วนภาษาลาวครั่งมี 5 หน่วยเสียง เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะของเสียง

วรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระ ในภาษาย่อยทั้ง 4 ภาษาดังกล่าวกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน แต่ลักษณะของเสียงพยัญชนะและเสียงสระคล้ายคลึงกัน

กาญจนา คุวัตินศิริ (2524) วิจัยเรื่อง "วรรณยุกต์ในภาษาถิ่น" ผลการวิจัยปรากฏว่า วรรณยุกต์ในภาษาทั้ง 28 ตำบล มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทำให้เกิดสำเนียงถิ่นทั้งสิ้น 26 สำเนียง และสำเนียงถิ่นทั้งหมดนี้ยังสามารถแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางภาษาถิ่น โดยใช้จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นหลักได้ 3 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษาถิ่นย่อยที่มีวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นย่อยที่มีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และภาษาถิ่นย่อยที่มีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ (2520 ข : 10-11) วิจัยเรื่อง "ภาษาแสก" อันเป็นภาษาในตระกูลไทภาษาหนึ่ง ซึ่งมีพูดในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยปรากฏว่า หน่วยเสียงภาษาแสกมี 3 ชนิด คือ หน่วยเสียงพยัญชนะมี 33 หน่วยเสียง เป็นพยัญชนะเดี่ยว 21 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 12 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระมี 24 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 6 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 6 หน่วยเสียง คือ เสียงเลื่อนขึ้น / V / เสียงต่ำ / L / เสียงกลางเลื่อนลงต่ำ / h / เสียงสูงตก / ʔ / เสียงสูงเลื่อนขึ้นแล้วตกลงต่ำ / ʔ / และเสียงกลาง-ระดับ / ʔ /

นอกจากภาษาแสกแล้ว วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ (2520 ก : 7-8) ยังได้วิจัยภาษาถิ่นผู้ไทย ซึ่งเป็นภาษาถิ่นที่ชาวผู้ไทยพูดกันในจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ และสกลนคร อีกด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า หน่วยเสียงพยัญชนะผู้ไทยมี 23 หน่วยเสียง เป็นพยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 3 หน่วยเสียง และเสียงสระมี 18 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยวทั้งหมดและมีเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง คือ เสียงต่ำเลื่อนขึ้นสูง / V / เสียงสูงตกลงต่ำ / ʔ / —> / ʔ / เสียงกลางตกลงต่ำ / ʔ / เสียงกลางเลื่อนลงต่ำแล้วเลื่อนขึ้นสูง / ʔ / ถ้าพูดเร็ว ๆ จะเป็นเสียงกลาง-ระดับ / ʔ / และเสียงสูง / ʔ / และผู้วิจัยยังได้ศึกษาชนิดหน้าที่ของคำและการเรียงคำเข้าประโยคด้วย

เจ. มาร์วิน บราวน์ (J. Marvin Brown) ได้วิจัยระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น 60 ภาษา ไว้ในหนังสือ "From Ancient Thai to Modern Dialects" เพื่อแสดงระบบเสียงของภาษาตระกูลไทและแสดงวิวัฒนาการจากภาษาไทดั้งเดิมมาสู่ภาษาไทยถิ่นทั้ง 60 ภาษา บราวน์ ได้จัดกลุ่มภาษาไทยถิ่นเหล่านี้ออกเป็น 7 กลุ่ม คือ ภาษาชาน ภาษาไทยเหนือ ภาษาพวน ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาผู้ไท ภาษาลาว และภาษาไทยถิ่นใต้ (ยาใจ มาลัยเจริญ, 2530 : 19; อ้างอิงจาก Brown, 1965)

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นกลาง

เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์ (2531 : 133) ได้ศึกษาภาษาไทสยามหรือภาษาไทยกลางที่พูดโดยคนส่วนใหญ่ที่อยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทย และพบว่ามามีภาษาถิ่นย่อย (sub-dialects) อยู่ 5 ภาษาคือ

1. ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ (Bangkok Thai dialects) มีพูดส่วนใหญ่ที่กรุงเทพฯ และบริเวณภาคกลางของประเทศไทย
2. ภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรี (Thai Suphan dialects) มีพูดส่วนใหญ่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี และบางอำเภอที่จังหวัดอ่างทอง
3. ภาษาไทยถิ่นโคราช (Thai Khorat dialects) มีพูดที่จังหวัดนครราชสีมา
4. ภาษาไทยถิ่นตะวันออก (Eastern Thai dialects) มีพูดที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด และบางพื้นที่ที่จังหวัดชลบุรี
5. ภาษาไทยถิ่นสุโขทัย (Sukhothai dialects) มีพูดส่วนใหญ่ที่จังหวัดสุโขทัย

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นย่อยดังกล่าว ในระดับสัทศาสตร์พบว่า มีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด 20-21 หน่วยเสียง (ถ้าไม่นับรวมเสียง / r / ด้วยจะมี 20 หน่วยเสียง) หน่วยเสียงสระ 21 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง แต่ถ้าศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในระดับสัทศาสตร์แล้ว จะพบว่าเสียงวรรณยุกต์มีจำนวนมากกว่าที่พบในระดับสัทศาสตร์

นอกจาก เรื่องเดช ปันเขื่อนขัติย์ แล้ว ยังมีผู้ศึกษาภาษาไทยถิ่นกลางอีกเป็นจำนวนมาก และสามารถแยกเป็นภาษาถิ่นย่อยต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ภาษาไทยกรุงเทพฯ ปิยฉัตร ปานโรจน์ (2533) วิจัยเรื่อง "ลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ : การแปรตามกลุ่มอายุ" ผลการวิจัยปรากฏเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1.1 ลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ของกลุ่มอายุ 50-60 ปี และกลุ่มอายุ 30-40 ปี ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในวรรณยุกต์โทของคำตายสระยาวที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 ค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของวรรณยุกต์ทั้ง 5 หน่วยเสียง ของกลุ่มผู้ใหญ่ (อายุ 50-60 ปี และ 30-40 ปี) แตกต่างจากกลุ่มเด็กอายุ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

1.3 พิสัยค่าความถี่มูลฐานในวรรณยุกต์ตรีและวรรณยุกต์โทของกลุ่มอายุ 50-60 ปี และกลุ่มอายุ 30-40 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

1.4 ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงค่าความถี่มูลฐานในวรรณยุกต์ตรีและวรรณยุกต์โทของกลุ่มอายุ 50-60 ปี และ 30-40 ปี แตกต่างจากของกลุ่มอายุ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

1.5 ค่าระยะเวลาในวรรณยุกต์สามัญ วรรณยุกต์ตรีและวรรณยุกต์โทของกลุ่มอายุ 50-60 ปี และ 30-40 ปี แตกต่างจากของกลุ่มอายุ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

1.6 พิสัยของค่าความถี่มูลฐานและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงค่าความถี่มูลฐานในวรรณยุกต์เอก วรรณยุกต์สามัญ และวรรณยุกต์จัตวา ไม่มีการแปรอย่างมีนัยสำคัญในระหว่างผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มอายุ

อรุณี อรุณเรือง (2533) วิจัยเรื่อง "การแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุผู้พูด" ผลการวิจัยปรากฏว่า มีรูปวรรณยุกต์โท 5 รูปแปร ได้แก่ รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ตก, สูง-ตก, กลาง-ขึ้น-กลาง, กลาง-ขึ้น-ตก และกลาง-ระดับ-ตกตอนท้าย การใช้รูปแปรทั้ง 5 รูปเหล่านี้พบว่าแตกต่างกันตามอายุผู้พูดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 โดยในกลุ่มอายุ 50-60 ปี ใช้รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ตก มากที่สุด ส่วนในกลุ่มอายุ 35-50 ปี ใช้รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ตก มากที่สุดเช่นกัน แต่มีบางส่วนที่ใช้รูปแปรวรรณยุกต์สูง-ตก บ้าง ในขณะที่กลุ่มอายุ 15-20 ปี ใช้รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-กลาง ซึ่งเป็นรูปแปรแบบใหม่มากที่สุด

ส่วนการแปรตามวัจนลีลานั้น กลุ่มผู้ใหญ่ทั้ง 2 กลุ่ม มีการใช้รูปวรรณยุกต์โทเหมือนกัน และแตกต่างจากกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ดังนี้คือ ทุกกลุ่มอายุมีการใช้รูปแปรกลาง-ตก ในอัตราที่สูงขึ้นเมื่อมีความเป็นทางการเพิ่มขึ้น และมีการใช้รูปแปรกลาง-ขึ้น-ตก ในอัตราที่สูงขึ้นเมื่อมีความเป็นทางการลดลง แต่กลุ่มผู้ใหญ่ทั้งสองกลุ่มมีความถี่ในการใช้รูปแปรกลาง-ตก มากกว่าเด็กรุ่นใหม่ และกลุ่มเด็กรุ่นใหม่มีความถี่ในการใช้รูปแปรกลาง-ขึ้น-กลาง มากกว่าผู้ใหญ่

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ใหญ่ใช้รูปวรรณยุกต์โทแตกต่างกันไปจากกลุ่มเด็กรุ่นใหม่อย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของรูปวรรณยุกต์โทในกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ได้ชัดเจน และในปัจจุบันรูปแปรวรรณยุกต์ กลาง-ตก ยังเป็นรูปแบบที่ใช้มากที่สุด

2. ภาษาไทยถิ่นกลางทางทิศเหนือของกรุงเทพฯ ยาวใจ มาลัยเจริญ (2530) วิจัยเรื่อง "วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา" ผลการวิจัยปรากฏว่า ภาษาไทยถิ่นในบริเวณที่ศึกษาแบ่งออกเป็นภาษาถิ่นย่อยได้

และการแบ่งภาษาถิ่นโดยใช้สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยเสียง ได้ผลแตกต่างจากการแบ่งภาษาถิ่น โดยพิจารณาาระบบวรรณยุกต์ทั้งระบบ การแบ่งภาษาถิ่นย่อยด้วยวิธีแรกมีเกณฑ์ต่างกัน ซึ่งทำให้แบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ต่างกันคือ ถ้าใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1, 2, 4, 5 เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ 3 กลุ่มเท่ากัน แต่บริเวณที่ได้จากการแบ่งจะแตกต่างกัน ดังนี้คือ

2.1 ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้คือ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยกเว้นทางด้านตะวันตกและตอนกลาง กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดอ่างทอง รวมทั้งตอนกลางและทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางด้านตะวันตกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบางส่วนทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้คือ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดอ่างทองและทางด้านตะวันตกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มภาษาไทยถิ่นย่อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตอนกลางและบางส่วนทางด้านเหนือของจังหวัดอ่างทอง กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางด้านตะวันออกและหนึ่งอำเภอในจังหวัดอ่างทอง

2.3 ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้คือ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางด้านเหนือของจังหวัดอ่างทองบางอำเภอและทางด้านตะวันตกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาบางอำเภอ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตอนกลางและบางส่วนทางด้านตะวันออกและทางด้านตะวันตกของจังหวัด กลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางใต้ของจังหวัดอ่างทองและบางส่วนทางด้านเหนือและทางด้านตะวันออกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.4 ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้คือ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางด้านเหนือของจังหวัดอ่างทองและด้านตะวันตก

และตะวันออกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางด้านตะวันตกของจังหวัดอ่างทอง กลุ่มภาษาถิ่นย่อยตอนกลางและทางด้านตะวันออกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งบางส่วนทางด้านตะวันตกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ใช้แบ่งภาษาถิ่นย่อยได้ 2 กลุ่มคือ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดอ่างทอง และบางส่วนทางด้านตะวันตกและตะวันออกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบางส่วนของจังหวัดอ่างทอง

การแบ่งภาษาถิ่นย่อยโดยพิจารณาาระบบวรรณยุกต์ทั้งระบบสามารถแบ่งภาษาถิ่นย่อยได้ 4 กลุ่มคือ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดอ่างทอง กลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางด้านตะวันตกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มภาษาถิ่นย่อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตอนกลาง และกลุ่มภาษาถิ่นย่อยทางด้านตะวันออกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ภาษาไทยถิ่นกลางทางทิศตะวันตกของกรุงเทพฯ ม.ร.ว. กัลยา ตังศรีภักย์ (ลอรัตน์ รัตนติลก ณ ภูเก็ต. 2526 : 7-8; อ้างอิงจาก Tingsabadh. 1980) วิจัยเรื่อง "ระบบเสียงในภาษาถิ่นสุพรรณบุรี" โดยใช้ผู้บอกภาษา 17 คน ตามอำเภอต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้รายการคำที่เป็นคำโดดเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ในการวิเคราะห์นั้นใช้วิธีการฟังเสียงจากผู้บอกภาษาแล้วถอดเสียงเป็นสัญลักษณ์ เครื่องมือที่ใช้คือ laryngograph ซึ่งเป็นเครื่องช่วยวิเคราะห์ความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์

ผลการวิจัยทั้งในระดับสัทศาสตร์ (phonemic level) และระดับสัทศาสตร์ (phonetic level) พบว่า ระบบพยัญชนะ ระบบสระ และระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทุกคนไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นผู้บอกภาษาเพียง 2-3 คน ที่มีหน่วยเสียง / r / ในระบบพยัญชนะ ส่วนในระดับสัทลักษณะพบว่า โดยทั่วไปแล้วสัทลักษณะของพยัญชนะและสระของผู้บอกภาษาทุกคนคล้ายคลึงกัน สิ่งที่แตกต่างกันคือ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงวรรณยุกต์

ที่ 1 และเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 คำว่า "หมา" ผู้บอกภาษาจากอำเภอทุ่งออกเสียงเป็น [h] ผู้บอกภาษาจากอำเภอสามชูกออกเสียงเป็น [M] แปรอัสระกับเสียง [h] ผู้บอกภาษาจากอำเภอบางปลาม้าออกเสียงเป็น [h] แปรอัสระกับเสียง [M] ส่วนเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 นอกจากผู้บอกภาษาจะออกเสียงแตกต่างกันแล้วยังมีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ วรรณยุกต์ที่ 1 มีเสียงย่อย 2 เสียง และปรากฏในลักษณะสลับหลักกัน โดยเสียงย่อยเสียงหนึ่งเกิดกับพยางค์เป็นที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงกัก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม เสียงกักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม เสียงกัก ก้อง และเสียงกักที่เส้นเสียง เสียงย่อยอีกเสียงหนึ่งเกิดกับพยางค์เป็นที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงอื่น ๆ

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีกับระบบเสียงของภาษาไทยมาตรฐาน และพบว่า ในระดับสัทศาสตร์นั้นทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันมาก ต่างกันแต่เพียงว่าในภาษาไทยมาตรฐานระบบพยัญชนะจะมีเสียง / r / และหน่วยเสียง / l / ซึ่งหน่วยเสียงทั้งสองนี้ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะควบกล้ำได้ ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีส่วนใหญ่ไม่มีหน่วยเสียง / r / มีเพียงหน่วยเสียง / l / ความแตกต่างของทั้งสองภาษาปรากฏอยู่ในระดับสัทศาสตร์ โดยปรากฏอย่างชัดเจนในลักษณะของวรรณยุกต์ โดยเฉพาะในหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรี เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สามารถมองเห็นความแตกต่างของภาษาถิ่นได้ ทั้งในระบบของภาษาถิ่นเดียวกันหรือเมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาษาถิ่นต่าง ๆ

ลอรัดน์ รัตนดิถก ณ ภูเกิด (2526 : 148-149) วิจัยเรื่อง
"วรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นราชบุรี" ปรากฏผลดังนี้

1. จากการศึกษาวิเคราะห์ภาษาในระดับคำ พบว่า ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดต่างมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ผลของการวิเคราะห์ในระดัปดาห์ไม่ได้แสดงความแตกต่างของวรรณยุกต์ในจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดอย่างเด่นชัด

2. จากการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ในระดับข้อความโดยการเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ในระดัปดาห์ พบว่า ในจุดเก็บข้อมูลบางจุดหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ มีลักษณะที่เหมือนกัน เมื่อปรากฏในระดับคำและระดับข้อความ ในจุดเก็บข้อมูลบางจุดหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีลักษณะที่แตกต่างกันไปเล็กน้อย และในจุดเก็บข้อมูลบางจุดมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะแตกต่างกันมาก

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากระดับข้อความสามารถแสดงความแตกต่างระหว่างภาษาล้านช้างของภาษาไทยถิ่นราชบุรีได้ดีกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลในระดัปดาห์

Wipawan Plangsuwan (ยาใจ มาลัยเจริญ. 2530 : 14-16; อ้างอิงจาก Plangsuwan. 1981) วิจัยเรื่อง "A Tonal Comparison of Tai Dialects in Ratchaburi" โดยศึกษาระบบวรรณยุกต์และการแปรของวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไท 6 ภาษา และภาษาไทยถิ่นราชบุรี โดยใช้ผู้บอกภาษา 15 คน จากจุดเก็บข้อมูล 9 จุด ผลการวิจัยปรากฏว่า ภาษาไทยถิ่นราชบุรีแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ซึ่งพบที่อำเภอปากท่อ และกลุ่มที่มีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ซึ่งพบในอำเภออื่น ๆ ทั้งหมด

ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นราชบุรีกลุ่มที่ 1 ซึ่งพบที่อำเภอปากท่อ มีลักษณะที่แตกต่างจากระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ของจังหวัดราชบุรี ทั้งในเรื่องสีที่ลักษณะของวรรณยุกต์ และการแยกเสียงวรรณยุกต์

เจ. มาร์วิน บราวน์ (J. Marvin Brown) (ยาใจ มาลัยเจริญ. 2530 : 19; อ้างอิงจาก Brown. 1965) ศึกษาภาษาของอำเภออุ้มถ้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คือ (1) เสียงต่ำ-ขึ้น-ระดับ / ˩ / (2) เสียงต่ำ-ตกตอนท้าย / ˨˩ / (3) เสียงสูง-ตก / ˨ / (4) เสียงสูง-ขึ้น-ระดับ / ˨˩ / (5) เสียงกลาง-ต่ำ-ระดับ / ˩ / (6) เสียงต่ำ-ระดับ-ขึ้น / ˩ /

4. ภาษาไทยถิ่นกลางทางทิศตะวันออกของกรุงเทพฯ อรพิมพ์
 บุญอาภา (2511 : ก, 159) วิจัยเรื่อง "หน่วยเสียงภาษาระยอง" ข้อมูลที่
 นำมาศึกษาได้จากภาษาที่ผู้วิจัยใช้เอง เป็นส่วนใหญ่ และที่ชาวระยองคนอื่น ๆ
 ใช้ด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า หน่วยเสียงภาษาระยองมี 3 ประเภท คือ หน่วย
 เสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียงคือ (1) หน่วยเสียงกลาง-ระดับ
 / ˧ / (2) หน่วยเสียงสูง-ระดับ / ˨˩ / (3) หน่วยเสียงสูง-ตก / ˨˩˨ /
 หรือหน่วยเสียงสูง-ไม่ตก / ˨˩ / ซึ่งต่างก็เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงวรรณยุกต์
 เดียวกัน (4) หน่วยเสียงต่ำ-ตก / ˨˩˩ / (5) หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น / ˨˩˨˩ /

สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์ (2522) วิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงภาษา
 ระยอง" โดยเปรียบเทียบระบบเสียงและเสียงของภาษาถิ่นย่อยจังหวัดระยองที่
 ใหญ่ดกันในอำเภอและกิ่งอำเภอต่าง ๆ 5 แห่ง โดยใช้ผู้บอกภาษา 5 คน ผู้วิจัย
 ใช้รายการคำตามหลักเกณฑ์ของวิลเลียม เจ. ซัมมาริน (William J.
 Summarin) ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Field Linguistics โดยแบ่งรายการ
 คำออกเป็น 2 ชุดคือ รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะและเสียงสระ และ
 รายการคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นย่อยจังหวัดระยอง
 ปรากฏว่า ภาษาถิ่นย่อยจังหวัดระยอง อำเภอเมือง อำเภอแกลง อำเภอ
 ปลวกแดง และกิ่งอำเภอบ้านฉาง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ภาษา
 ถิ่นย่อยจังหวัดระยอง อำเภอบ้านค่ายมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ดัง
 จะแยกให้เห็นต่อไปนี้

อำเภอเมืองมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง
 ต่ำ-ขึ้น (ว.1) หน่วยเสียงสูง-ระดับ (ว.2) หน่วยเสียงต่ำ-ตก (ว.3)
 หน่วยเสียงกลาง-ระดับ (ว.4) และหน่วยเสียงสูง-ตก (ว.5)

อำเภอแกลงมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง
ต่ำ-ขึ้น (ว.1) หน่วยเสียงสูง-ระดับ (ว.2) หน่วยเสียงต่ำ-ระดับ (ว.3)
หน่วยเสียงกลาง-ระดับ (ว.4) และหน่วยเสียงสูง-ตก (ว.5)

อำเภอปลวกแดงมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วย
เสียงต่ำ-ขึ้น (ว.1) หน่วยเสียงสูง-ระดับ (ว.2) หน่วยเสียงต่ำ-ตก (ว.3)
หน่วยเสียงกลาง-ระดับ (ว.4) และหน่วยเสียงสูง-ตก (ว.5)

อำเภอบ้านฉางมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง
ต่ำ-ขึ้น (ว.1) หน่วยเสียงสูง-ระดับ (ว.2) หน่วยเสียงต่ำ-ตก (ว.3)
หน่วยเสียงกลาง-ระดับ (ว.4) และหน่วยเสียงสูง-ตก (ว.5)

อำเภอบ้านค่ายมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง
ต่ำ-ขึ้น (ว.1) หน่วยเสียงสูง-ระดับ (ว.2) หน่วยเสียงต่ำ-ตก (ว.3)
หน่วยเสียงกลาง-ระดับ (ว.4) หน่วยเสียงกลาง-ตก (ว.5) และหน่วยเสียง
สูง-ตก (ว.6)

จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยจังหวัดระยองที่ทุก
ภาษามีเหมือนกันคือ

- (1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น
- (2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ
- (3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีต่างกันคือ

(1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ จะมีเฉพาะในภาษาถิ่นย่อย
จังหวัดระยอง อำเภอแกลง และภาษาถิ่นย่อยจังหวัดระยอง อำเภอปลวกแดง
เท่านั้น

(2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ จะมีในทุกภาษา ยกเว้นใน
ภาษาถิ่นย่อยจังหวัดระยอง อำเภอปลวกแดง

(3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก จะมีในทุกภาษา ยกเว้นในภาษา
ถิ่นย่อยจังหวัดระยอง อำเภอแกลง

103594

๑
497.917

๑ 7410

๓๐.

(4) หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ตก จะมีเฉพาะในภาษาถิ่นย่อย
จังหวัดระยอง อำเภอบ้านค่ายเท่านั้น

อนึ่ง ภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่ง เรื่องเดช ปิ่นเชื้อนขัตติย์ (2531) ได้จัด
เป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษากลางนั้น ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะจัดรวมไว้ในภาษาไทยถิ่น
ตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากมีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ
มากกว่า

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นเหนือ

พิศศรี แจ้งไพโร (2519 : 29-30) วิจัยเรื่อง "หน่วยเสียงภาษาพรหม"
ผลการวิจัยปรากฏว่า หน่วยเสียงภาษาพรหมมี 3 ชนิดคือ หน่วยเสียงพยัญชนะมี 22
หน่วยเสียง เป็นพยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 2 หน่วยเสียง
หน่วยเสียงสระมี 20 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 2
หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 6 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์คงที่
(level tone) 2 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงกลาง-คงที่ และหน่วยเสียงสูง-
คงที่ซึ่งมี 2 เสียงย่อย คือ เสียงสูง-คงที่ และเสียงสูง-ขึ้นทันที หน่วยเสียงขึ้นลง
(contour tone) 4 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น หน่วยเสียงกลาง-
ขึ้น หน่วยเสียงกลาง-ตก และหน่วยเสียงสูง-ตก ซึ่งมี 2 เสียงย่อยคือ เสียง
สูง-ตก และเสียงสูง-ตกทันที

วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่น (2512 : ค, 101) วิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียง
ในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์เฉพาะตำบลหล่มสัก" ผลการวิจัยปรากฏว่า หน่วยเสียงใน
ภาษาถิ่นเพชรบูรณ์มี 3 ชนิด คือ หน่วยเสียงพยัญชนะมี 20 หน่วยเสียง เป็น
พยัญชนะเดี่ยวทั้งหมด หน่วยเสียงสระมี 23 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 18
หน่วยเสียง สระประสม 5 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง คือ
หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น / V / หน่วยเสียงต่ำ-ระดับ ซึ่งมี 2 เสียงย่อยคือ เสียงต่ำ-

ระดับ / ๒ / และเสียงต่ำกว่ากลาง-ระดับ / ๒ / หน่วยเสียงกลาง-ระดับ / ๒ / หน่วยเสียงสูง-ตก / ๒ / และหน่วยเสียงสูง-ระดับ / ๒ /

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ

ชลิตา รินทร์พรหม (2519 : ค, 77) วิจัยเรื่อง "ระบบเสียงในภาษาถิ่นโคราช" ผลการวิจัยปรากฏว่า หน่วยเสียงภาษาถิ่นโคราชมี 3 ชนิด คือ หน่วยเสียงพยัญชนะมี 26 หน่วยเสียง เป็นพยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 6 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระมี 21 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 3 หน่วยเสียง ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น หน่วยเสียงต่ำ-ตก หน่วยเสียงกลาง-ระดับ ซึ่งมี 2 เสียงย่อยคือ เสียงกลาง-ระดับ และเสียงกลาง-ขึ้น และหน่วยเสียงสูง-ต่ำ ซึ่งมี 2 เสียงย่อยคือ เสียงสูง-ต่ำ และเสียงสูง-ระดับ

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้

ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคนอื่น ๆ (2521) วิจัยเรื่อง "ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ" ผลการวิจัยสามารถแสดงเป็นแผนที่ภูมิศาสตร์ แบ่งเขตภาษาภายในจังหวัดได้ โดยใช้รูปแบบของวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ และพบว่าภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานีจะประกอบไปด้วยระบบวรรณยุกต์ 3 ระบบ ซึ่งเป็นระบบที่ต่างกันทั้งในแง่ของจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ และการแยกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ทำให้สามารถแบ่งเขตภาษาย่อยจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้

เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2523 : ง) วิจัยเรื่อง "การใช้สัทลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา

และภูก่เกิด" ผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงแบ่งเขตภาษาไทยใน 4 จังหวัด สามารถแบ่งเป็นภาษาย่อยได้ 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ภาษาภูก่เกิด และพังงา กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ภาษากระบี่ และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ ภาษาตรัง ส่วนการแบ่งเขตภาษาโดยการใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์มาเป็นเกณฑ์นั้น สามารถแบ่งภาษาได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ภาษาภูก่เกิดและพังงา ส่วนกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ภาษากระบี่และตรัง

จรียา สมนึก (2525 : ง-จ) วิจัยเรื่อง "ระบบภาษาล้านน้อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช" ผลการวิจัยปรากฏว่า ภาษาล้านน้อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช 16 อำเภอ มีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน สามารถแบ่งภาษาย่อยได้ กล่าวคือ ระบบวรรณยุกต์แตกต่างกันเป็น 2 ระบบ ระบบที่ 1 มีวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง และระบบที่ 2 มีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง เมื่อเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาล้านน้อยจังหวัดนครศรีธรรมราชกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่า แตกต่างกันทั้งเสียงวรรณยุกต์พยัญชนะและสระ แต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัดที่สุดคือ สัทลักษณะของวรรณยุกต์และจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์